

Nikolaj Vasiljevič Gogolj: PLAŠČ

1.) Kratka oznaka avtorja:

Nikolaj Vasiljevič Gogolj je bil rojen 1809 pri Poltavi v Ukrajini v obubožani plemiški družini. Oče je bil tudi pisec komedij in pesnik. Gogolj je v domači hiši dobil zanimanje za literaturo. Po gimnaziji je študiral v Peterburgu. Nekaj časa je v Nemčiji nato se vrne v Peterburg, se spozna z literati in postane profesor zgodovine na peterburški univerzi. V tem času je napisal svoje zgodbe pod naslovom Večeri na pristavi blizu Dikanjke, s katerimi je začel svojo pripovedno pot. Povesti so napisane močno v romantičnem duhu in v njih obdelala ukrajinske ljudske motive, življenje ukrajinske vasi z njenimi narodopisnimi posebnostmi. Važno je, da je kljub opaznim romantičnim elementom prikazano resnično ukrajinsko življenje, predvsem lepe stvari: sejmi, zabave, srečna ljubezen. Gogolj je kot predavatelj na univerzi neuspešen, zato se posveti samo književnemu ustvarjanju. Ko opusti službo izidejo Arabeske in Mirgorod, prvič zazveni njegov grenki smeh, ko upodobi življenje malih, bednih in otopelih ljudi. Iz tega časa je tudi znamenita povest Taras Buljba, povest iz junaške zgodovine Ukrajine, o bojih kozakov s Poljaki, poveljuje ljubezen do domovine. Nato izidejo Gogoljeve Peterburške povesti, kjer izrazi vtise iz peterburskega življenja. Gre za prikaz mestnega življenja, znamenito mesto ima povest - novela Plašč. V nji je s toplim humorjem in sočutjem do trpečega človeka izoblikoval tip bednega malega uradnika, ki je zavoljo enoličnega dela in revščine otopel za vse lepo. Ta povest je vplivala, ker je opozarjala na socialne krivice. Svoj kritični odnos do ruskega življenja pa je Gogolj izrazil v svojih glavnih delih v komediji Revizor, kjer je razkril podkupljivost, lenobo, omejenost in pokvarjenost podeželskega uradništva in v največjem delu, romanu Mrtve duše, ki je obtožba carizma in razmer v carski Rusiji. Gogolj je nato odšel v tujino in takrat je že bil močno bolan (duševna bolezen). Vrsto let preživi v zahodni Evropi, zlasti v Rimu. Tu je zapadel v religiozno mistiko in težke moralne krize. Leta 1848 je potoval v Jeruzalem in po vrnitvi živel v hudi depresiji. Izdal je še knjigo Izbrana mesta iz dopisovanja s prijatelji. V tej knjigi pa Gogolj zagovarja fevdalizem in absolutizem, svoje prejšnje pisanje pa proglasi za škodljivo. Vsa napredna javnost je to obsodila, posebno še kritik Belinski. Nato izda se Avtorjevo izpoved, v kateri skuša opravičiti svojo zmoto. Duševna kriza zrahlja njegovo fizično zdravje in leta 1852 umre. Gogolj je v ruski književnosti predhodnik realizma.

2.) Kratak povzetek zgodbe:

Akakij Akakijevič, ime je dobil po svojem očetu, je bolj drobne postave in zanemarljivo oblečen možakar. Kot uradnik je delal na ministerstvu, kjer je prepisoval akte. To sicer dolgočasno delo se je njemu zdelo zanimivo, saj je bilo tudi edino, ki ga je znal dobro narediti. Sodelavci so ga večkrat zafrkavali zaradi plašča, ki ga je nosil, saj je le ta vseboval več zaplat kot pa prvotnega blaga.

Ko pa nastopi zima, ugotovi Akakij, da ima njegov plašč veliko lukenj. Odnese da krojaču Petroviču, da bi ga ponovno zakrpal. Petrovič, navadno zapit možakar, pa je bil ta dan trezen. Vestno pregleda plašč ter svetuje Akakiju, naj si nabavi novega, saj starega ne more pokrpati. Za nov plašč pa mu postavi ceno 200 rubljev. Akakij se ponovno vrne v nedeljo, ko ve, da Petrovič ni trezen. Znova se pogovori z njim, naj pokrpa plašč, Petrovič pa mu tudi sedaj pove, da tega ne more. Tokrat pa mu spusti ceno na 80 rubljev, kolikor je tudi realna cena za nov plašč. Akakij je razočaran, saj si s svojo uradniško plačo ne more privoščiti toliko. Vendar sprevidi, da druge poti ni. Imel je srečo, saj mu je direktor ob koncu leta podeli nagrado v višini 60 rubljev. Tako denar zbere ter odide k Petroviču. Skupaj nato izbereta material, krojač pa mu ga začne šivati. Ko ga Akakij nekega jutra dobi, je ves presrečen. Previdno odide z njim v službo. Tam pa sodelavci hitro opazijo spremembo. Da bi proslavili Akakijev nov plašč, ga povabijo na rojstni dan nekega sodelavca.

Po tej zabavi pa mu dva roparja plašč ukradeta. Ves potrt odide na policijo, kjer prijavi krajo. Tam pa mu zaradi velikosti mesta niso mogli nič pomagati. Zato odide še k generalu policije. Le ta pa, ko sliši zaradi česa je bil moten, močno nadre Akakija. Le-ta močno razočaran odide domov, kjer pa kmalu zboli za angino. Po nekaj dneh ga je pokopala, vendar ga ni nihče pogrešal. Kmalu pa se je po Petrogradu razširil glas, da po mestu straši duh podoben Akakiju, ki ljudem krade plašče.

Ko se je nekega dne general, ki je nadrl Akakija, vračal z dela domov, ga ta duh napade. Vzame mu plašč, ker mu ni hotel pomagati, ko je bil še živ. Od takrat naprej duha niso več videli.

3.) Zakaj je to novela?

Novela je zato, ker je to kratka zgodba, ki jo pripoveduje Gogolj kot tretje osebnosti, tudi vsevedni pripovedovalec. To zgodbo namreč natančno pozna, ravno tako kaj se bo zgodilo in njen konec. Kot to je dokaz, saj na začetku novele avtor pove, o čem zgodba govori in opiše bistvene lastnosti Akakija, kot so izvor imena, njegova zunanjost, obnašanje in njegovo delo.

Ta novela opisuje le en dogodek - nastanek plašča. Ostali dogotki zgodbo le zapletajo, razpletajo in dopolnjujejo. Za novelo je značilen tudi nenavaden konec, deloma že fantastičen, kar pa Plašč tudi vsebuje (duh, ki straši po Petrogradu). Glavni dogodek je odvisen za junakovo življenje.

4.) Kateri so realistični in romantični elementi?

V glavnem so v tej noveli realistični elementi, vsaj do smrti glavnega junaka. Vse je namreč realno možno. Akakijevo življenje je popisano tako, da se človek lahko vživi v njegov stil ter ve, da se kaj takega lahko dogaja po svetu. Zadnji del pa je fantastičen, kar je značilnost romantike. Nastopi Akakijev duh, ki straši in krade plašče. S tem se nekako skuša oddolžiti ljudem, ki so ga vse življenje zasmehovali in odrivali. Značilnost romantike se kaže že v službi, ki je venomer ista in enolična, kar je nekakšna vdanost v usodo.

Začne se kazati tudi nekakšen razkol med idealom in stvarnostjo. S novim plaščem se približa sodelavcem. Ker pa Akakij ni te sorte, mu ni

usojeno obdržati plašča. S smrtjo pa se Akakij reši stvarnosti ter potem kot duh ustvarja svoj ideal. Ko pa generalu vzame njegov plašč, je njegova naloga nekako zapolnjena in lahko uživa posmrtno življenje.